

मुक्तस्वाध्यायपीठम्
(Institute of Open & Distance Education)

केन्द्रीयसंकृतविश्वविद्यालयः
५६-५७, इन्स्टीट्यूशनल एरिया, जनकपुरी,
नवदेहली-११० ०५८

आचार्यसेतुः (ज्यौतिषम्) (पञ्चमपत्रम्)
प्रदत्तकार्यम् (Assignment)

2022-23

पत्रम् - ..... विषयः - .....
अध्येतुः नाम - ..... पञ्जीकरणसंख्या - .....
अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकाप्रेषणदिनाङ्कः - .....
अध्येत्रा उत्तराणि विलिख्य एतत्पुस्तिकाप्रत्यर्पणदिनाङ्कः - .....

अध्येतुः हस्ताक्षरम्

मूल्याङ्कनकर्तुः नाम .....
मूल्याङ्कनकर्ता एतत्पुस्तिकाप्राप्तिदिनाङ्कः .....
मूल्याङ्कनकर्ता मूल्याङ्कनानन्तरं संस्थाने समर्पणदिनाङ्कः .....
अध्येत्रा प्राप्ताङ्काः

खण्डः	निर्धारिताङ्काः	प्राप्ताङ्काः
खण्डः - क	20 x 02 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ख	05 x 08 = 40 अङ्काः	
खण्डः - ग	02 x 10 = 20 अङ्काः	
	पूर्णाङ्काः - 100	प्राप्ताङ्काः -

मूल्याङ्कनपुरस्सरं परामर्शैः सह अध्येतुः कृते एतत्पुस्तिकायाः पुनः प्रेषणदिनाङ्कः - .....

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

स्थानम् .....
दिनाङ्कः .....

अध्येतुः कृते परामर्शाः,

प्रिय अध्येतः ! भवता/भवत्या पूरितं प्रदत्तकार्यम् अवलोकितम्। मूल्याङ्कनं कृतम्। मूल्याङ्कनस्य आधारेण कुत्रु कुत्रु भवदीयः दोषः/लोपः/विस्मृतिः/भ्रान्तिः अभवत् इति ज्ञात्वा स्वाध्यायं पुनः प्रवर्तयतु। शुभकामनाः॥

मूल्याङ्कनकर्तुः हस्ताक्षरम्

दिनांकः .....

आचार्यसेतुः (ज्यौतिषम्) - पञ्चमपत्रम्

विषयः - बृहत्संहिता (ग्रहचारप्रकरणम्) पूर्णाङ्काः:-100

निर्देशः - अस्य प्रश्नपत्रस्य शतम् (100) अङ्काः निर्धारिताः सन्ति एवम् अस्मिन् त्रीणि (3) खण्डानि सन्ति। अध्येत्रा एषु समाहितानां प्रश्नानामुत्तरं पृथग्विहित-विस्तृत-निर्देशानुसारेण देयम्।

Note - This paper is of one hundred (100) marks containing three (3) sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

खण्डः - क

प्रश्नाः - विंशतिः समाधेयाः अङ्काः - 02 x 20 = 40

निर्देशः : अस्मात् खण्डात् केचन विंशतिः (20) प्रश्नाः समाधेयाः।

Note : This section contains twenty five questions. Out of these twenty (20) questions should be answered.

1. बृहत्संहितायाः मङ्गलाचरणे कस्य स्तुतिरस्ति ?
2. प्रथममुनिः कः ?
3. “कुजदिनमनिष्ठमिति वा कोऽत्र विशेषः” इति ग्रन्थकारः किमर्थमुक्तवान् ?
4. पञ्चसिद्धान्ताः के ?
5. पञ्चताराग्रहाः के ?
6. सांवत्सरस्यार्थः कः ?
7. शरीरसादृशं किं भवति ?
8. सौरमानेन चतुर्युगमानं किम् ?
9. सर्वग्रहणे कः वर्णः ?
10. चन्द्रग्रहणे छाद्याः कः ?
11. कस्य आदेशः निष्फला न भवति ?
12. अयनपरीक्षणविधिः का भवति ?
13. तामसकीलकसंज्ञकाः राहुपुत्राः कति सन्ति ?
14. बृहत्संहितायां “पर्व” शब्दः कस्मिन्नर्थे प्रयुक्तः ?
15. मेषराशौ ग्रहणे सति किं फलम् ?
16. कदा भौमः मेघनाशं करोति ?
17. कीदृशः भौमवर्णः शुभकरो भवति ?
18. बुधोदये कतिविधाः उत्पाताः भवन्ति ?
19. बुधस्य वक्रगतिः कतिदिनात्मिका भवति ?
20. द्वादशयुगानां प्रथमनाम किम् ?

21. शुक्रस्य मण्डलालि कति ?
22. विद्याधरः इति कः पदार्थः ?
23. भुजङ्गः इति किम् नक्षत्रम् ?
24. केतोः कति प्रकाराः ?
25. ब्रह्मदण्डस्योदये किम् फलम् ?

खण्डः - ख

प्रश्नाः - पञ्च समाधेयाः

अङ्काः- 08 x 05 = 40

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् केचन पञ्च (05) प्रश्नाः समाधेयाः। प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः शतशब्दैः (100) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains eight questions. Out of these five (05) questions should be answered. Each question should be answered in about one hundred (100) words.

1. दैवज्ञलक्षणं सविस्तारं लिखत ।
2. संहितापदार्थनिरूपणं कुरुत ।
3. तामसकीलकादीनाम् उद्यनिमित्तानि कानि ? तामसकीलकादिकेतूनां शुभाशुभफलं लिखत ।
4. चन्द्रमसः दशसंस्थानानां लक्षणं तत्फलं च निरूपयत ?
5. राहोः ग्रहत्वविचारं सविस्तारं विशदयत ।
6. कतिविधः ग्रासः ? तेषां लक्षणं फलञ्च प्रतिपादयत ।
7. भौममुखानां लक्षणं फलञ्च विवृणुत ।
8. का: बुधस्य सप्तगतयः ? तासां लक्षणं फलं च विशदयत ।

खण्डः - ग

प्रश्नाः - द्वौ समाधेयौ

अङ्काः- 10 x 02 = 20

निर्देशः - अस्मात् खण्डात् द्वौ (02) प्रश्नौ समाधेयौ । प्रत्येकं प्रश्नः प्रायः त्रिशतशब्दैः (300) समपेक्ष्यते।

Note : This section contains four questions. Out of these two (02) questions should be answered. Each question should be answered in about three hundred (300) words.

1. द्वादशयुगानां नामानिविलिख्य तेषामधिपाः के सन्तीति लिखत ।
2. शुक्रवीथीनां वर्णनं साधारं कुरुत ।
3. “आधूपन” शब्दस्यार्थः कः? आधूपितनक्षत्राणां फलं प्रपञ्चयत ।
4. द्वादशराशिषु सूर्यचन्द्रयोः ग्रहणफलं लिखत।

Filename: आचार्यसेतु 5th
Directory: D:\Year 2022-2023 (M.S.P)\Assignments Session 2022-23
Reg\Assignment 2022-23 (New)\Assignment Final Checking 2022-23\Ritisha
Assignments\Assignment
Template: C:\Users\msp\AppData\Roaming\Microsoft\Templates\Normal.dot
m
Title:
Subject:
Author: prasada bhat
Keywords:
Comments:
Creation Date: 11/14/2023 12:55:00 PM
Change Number: 24
Last Saved On: 12/5/2023 3:10:00 PM
Last Saved By: msp
Total Editing Time: 115 Minutes
Last Printed On: 12/5/2023 3:35:00 PM
As of Last Complete Printing
Number of Pages: 4
Number of Words: 1,247 (approx.)
Number of Characters: 7,108 (approx.)